ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

МАУП

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМ ТА ГУМАНІТАРНИМ РОЗВИТКОМ»

Спеціальність: **D4 Публічне управління та адміністрування**

Освітній рівень: **другий (магістерський) рівень**

Освітня програма: **Публічне управління та адміністрування**

МАУП 2026

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Управління соціальним та гуманітарним розвитком
Шифр та назва спеціальності	D4 «Публічне управління та адміністрування»
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год. Лекції: 16 Семінарські заняття: 14 Самостійна робота студентів: 60
Терміни вивчення дисципліни	III семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-publichnogo-administruvannya/katalog-vibirkovih-disciplin-profspryamuvannya.html

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Серветник Володимир Віталійович	
Науковий ступінь	PhD зі спеціальності Публічне управління та адміністрування
Вчене звання	немає
Посада	Доцент кафедри публічного адміністрування
Дисципліни, які викладає НПП	Парламентаризм, Організація управління містом
Напрями наукових досліджень	публічне управління; ветеранська політика та реінтеграція; залучення ветеранів до публічної служби; розвиток людського капіталу; місцеве самоврядування
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	https://scholar.google.com/citations?user=DIQjGAkAAAAJ&hl=uk https://orcid.org/0000-0002-7231-0927
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	servetnyk.vol@gmail.com
Контактний тел.	+380966858842
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/institut-ekonomiki/kafedra-publichnogo-administruvannya.html

Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Управління соціальним та гуманітарним розвитком» спрямована на формування системного розуміння теоретичних засад, інструментів і механізмів публічного управління соціальним та гуманітарним розвитком на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях. У межах курсу розглядаються концепції людського та сталого розвитку і соціальної держави, моделі соціальної політики, державні соціальні стандарти і гарантії, системи соціального захисту, соціального страхування, соціальних послуг і пенсійного забезпечення, політика зайнятості та подолання бідності, демографічна і міграційна політика, управління розвитком освіти, науки, охорони здоров'я, культури, молодіжної політики та спорту, мовна, інформаційна та історико-меморіальна політика, гуманітарна безпека держави. Окрема увага приділяється соціально-гуманітарним

наслідкам повномасштабної збройної агресії Російської Федерації, підтримці внутрішньо переміщених осіб, ветеранів та їхніх родин, реабілітації, безбар'єрності, відновленню людського капіталу, а також наближенню соціальної політики України до європейських стандартів у процесі вступу до Європейського Союзу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система публічного управління соціальними і гуманітарними процесами, механізми формування, реалізації, моніторингу та оцінювання державної соціальної і гуманітарної політики на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Метою курсу є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних умінь щодо аналізу соціальних і гуманітарних проблем, розроблення, реалізації та оцінювання політик і програм соціально-гуманітарного розвитку, ухвалення обґрунтованих управлінських рішень з урахуванням принципів людиноцентричності, сталого розвитку, безбар'єрності, соціальної згуртованості та європейських соціальних стандартів.

Завдання навчальної дисципліни:

– розкрити теоретико-методологічні засади соціального та гуманітарного розвитку, концепції людського розвитку, людського та соціального капіталу;
– проаналізувати моделі соціальної держави та соціальної політики, їх еволюцію та сучасні трансформації;
– вивчити систему суб'єктів, нормативно-правове та інституційне забезпечення управління соціально-гуманітарною сферою в Україні з урахуванням децентралізації;
– розкрити механізми встановлення державних соціальних стандартів і гарантій, функціонування систем соціального захисту, соціального страхування та соціальних послуг;
– дослідити державну політику зайнятості, розвитку ринку праці, доходів населення та подолання бідності;
– проаналізувати механізми управління розвитком освіти, науки, охорони здоров'я, культури, молодіжної політики та спорту;
– ознайомити з особливостями мовної, інформаційної, історико-меморіальної політики та забезпечення гуманітарної безпеки держави;
– вивчити демографічні виклики, міграційні процеси та інструменти демографічної політики;
– розкрити соціально-гуманітарні наслідки війни, механізми підтримки внутрішньо переміщених осіб, ветеранів, осіб з інвалідністю та інших вразливих груп, засади безбар'єрності;
– вивчити європейські соціальні стандарти, Європейську опору соціальних прав, досвід держав-членів ЄС та можливості його застосування в Україні;
– сформувати навички розроблення, моніторингу та оцінювання соціальних і гуманітарних програм, підготовки аналітичних матеріалів і управлінських рішень, зокрема з використанням даних і цифрових інструментів.

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях і вміннях, набутих здобувачами на попередньому рівні вищої освіти з основ публічного управління та адміністрування, економіки, соціології, політології, права та соціальної політики. Необхідними є базові навички роботи з нормативно-правовими актами, статистичними даними, офіційними інформаційними ресурсами, аналізу суспільних процесів та критичного опрацювання інформації.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання та вміння, сформовані під час опанування дисципліни, становлять підґрунтя для «Управління соціальним та гуманітарним розвитком», а також вибіркових дисциплін професійного спрямування. Набуті компетентності використовуються під час виробничої і переддипломної практики та підготовки кваліфікаційної роботи, зокрема для аналізу процесів цифрової трансформації публічного сектору, оцінювання цифрових публічних послуг і сервісів, роботи з відкритими даними та електронними реєстрами, застосування інструментів електронної демократії, електронної участі й цифрової взаємодії органів публічної влади з громадянами.

Навчальна дисципліна забезпечує формування у здобувачів вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення програмних результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування».

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність	**Спеціальні компетентності**
ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. **Загальні компетентності** ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК3. Здатність розробляти та управляти проєктами. ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології. ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	СК1. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти. СК2. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери. СК3. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування. СК4. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях. СК5. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними. СК6. Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України. СК8. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях. СК9. Здатність здійснювати наукову та дослідницьку діяльність у сфері публічного управління та адміністрування. СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Результати навчання

ПРН1. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

ПРН3. Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

ПРН4. Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.

ПРН6. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проєктами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проєктуванні та реорганізації управлінських та загальноорганізаційних структур.

ПРН7. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи.

ПРН8. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

ПРН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

ПРН12. Планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків.

Зміст навчальної дисципліни (денна форма навчання)

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			
		Лекції	Практичні та семінарські заняття	Самостійна робота	Методи навчання/методи оцінювання
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та інституційні засади управління соціальним і гуманітарним розвитком					Методи навчання: навчальна лекція; проблемна лекція; лекція-дискусія; бесіда; навчальна дискусія; аналіз нормативно-правових актів, стратегій і державних програм; аналіз статистичних даних та індикаторів людського розвитку; аналіз публічної політики; кейс-метод; stakeholder analysis; побудова дерева проблем і логічної моделі програми; сценарний аналіз; підготовка policy brief та аналітичних записок; моделювання громадських слухань і консультацій; ділові ігри з розроблення соціальної програми громади; проєктно-дослідницький і
Тема 1.	Соціальний та гуманітарний розвиток як об’єкт публічного управління: концепції людського розвитку, сталого розвитку та соціальної держави	2	2	7	
Тема 2.	Державна соціальна і гуманітарна політика: суб’єкти, нормативно-правове та інституційне забезпечення, стратегічне планування на національному, регіональному та місцевому рівнях	2	2	8	
Змістовий модуль 2. Механізми управління соціальною сферою					
Тема 3.	Соціальний захист населення: державні соціальні стандарти і гарантії, соціальне страхування, пенсійна система та ринок соціальних послуг	2	1	7	
Тема 4.	Ринок праці, зайнятість і доходи населення: політика подолання бідності та розвитку людського капіталу	2	2	7	
Тема 5.	Демографічна політика та міграційні виклики: стратегії збереження, повернення та інтеграції населення	2	2	8	
Змістовий модуль 3. Управління гуманітарним розвитком та соціально-гуманітарне відновлення України					
Тема 6.	Управління розвитком освіти, науки та охорони здоров’я: реформи, якість і	2	2	7	

	доступність публічних послуг				проблемно-пошуковий методи; робота в малих групах; презентації, дискусії та дебати. Методи оцінювання: усний контроль; оцінювання участі у дискусіях і ділових іграх; письмові аналітичні завдання; аналіз нормативно-правових і стратегічних документів; аналітична записка / policy brief; проєкт соціальної програми; презентація; оцінювання кейс-завдань; тестовий контроль; модульна контрольна робота; самооцінювання та взаємооцінювання.
Тема 7.	Гуманітарна політика і гуманітарна безпека: культура, мова, ідентичність, історична пам'ять, молодіжна політика та інформаційний простір	2	1	8	
Тема 8.	Соціально-гуманітарне відновлення України в умовах війни та європейської інтеграції: підтримка ВПО і ветеранів, реабілітація, безбар'єрність, Європейська опора соціальних прав	2	2	8	
Модульна контрольна робота					
Всього:		**16**	**14**	**60**	
Форма контролю: залік					

Зміст самостійної роботи здобувача освіти з навчальної дисципліни «Управління соціальним та гуманітарним розвитком» передбачає підготовку до аудиторних занять шляхом опанування матеріалів лекцій, чинних нормативно-правових актів, стратегічних документів, основної і додаткової літератури, наукових публікацій та офіційних інформаційних ресурсів; аналіз статистичних даних і показників соціального та людського розвитку; аналіз державних, регіональних і місцевих програм соціально-гуманітарного розвитку; виконання практичних завдань і розв'язання кейсів; підготовку аналітичних довідок, policy brief, презентацій, доповідей, рефератів; розроблення проєкту соціальної або гуманітарної програми територіальної громади; вивчення досвіду держав-членів Європейського Союзу; самостійне опрацювання окремих тем; підготовку до поточного, модульного та підсумкового контролю; участь у наукових конференціях, конкурсах студентських наукових робіт, підготовці тез і статей.

Зміст самостійної роботи здобувача освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями, завданнями та рекомендаціями викладача.

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проєктор та комп'ютер для проведення лекційних і семінарських занять із презентаційним супроводом. Вивчення окремих тем та виконання практичних завдань потребує доступу до бази даних «Законодавство України», офіційних вебресурсів Кабінету Міністрів України, Міністерства соціальної політики, Міністерства освіти і науки, Міністерства охорони здоров'я, Державної служби статистики України, порталу відкритих даних, ресурсів ПРООН, Світового банку, Євростату та Європейської комісії, електронних бібліотек і наукових баз даних, а також до мережі Інтернет.

Форми і методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий). Поточний контроль здійснюється під час лекційних, практичних і семінарських занять та спрямований на систематичну перевірку розуміння й засвоєння теоретичного матеріалу, уміння застосовувати норми законодавства, статистичні дані та аналітичні підходи до оцінювання соціальних і гуманітарних проблем під час виконання практичних завдань.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

– виступ з основного питання;
– усна доповідь;
– доповнення та запитання до того, хто відповідає;
– систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
– участь у дискусіях та інтерактивних формах організації заняття;
– аналіз законодавства, офіційних документів, наукової та навчальної літератури;
– розв'язання ситуаційних завдань та аналітичних кейсів з питань соціального та гуманітарного розвитку;
– письмові завдання (тестові, контрольні, аналітичні, творчі роботи, реферати тощо);
– підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
– самостійне опрацювання тем.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, аналітична записка, виконання практичного завдання); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження; тестовий контроль; оцінювання вирішення проблемних ситуацій та кейсів.

Система оцінювання та вимоги

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

	Т1	**Т2**	**Т3**	**Т4**	**Т5**	**Т6**	**Т7**	**Т8**	**Модульна контрольна**	**Залік**	**Разом**
Семінарські / практичні заняття	2	2	2	2	2	2	2	2	30	30	100
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3			

**Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.*

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Здобувачі мають право на зарахування результатів навчання, здобутих під час проходження масових відкритих онлайн-курсів (Coursera, Prometheus, EdEra тощо), тематика яких відповідає змісту дисципліни. Якщо за результатами поточного оцінювання здобувачу не вистачає балів до бажаної кількості, їх можна компенсувати за рахунок таких курсів.

За умови надання сертифіката про успішне завершення курсу здобувачу може бути нараховано до 20 додаткових балів до поточного рейтингу, але не більше, ніж необхідно для досягнення бажаного результату. Загальна сума балів за дисципліну не може перевищувати 100.

Перелік рекомендованих онлайн-курсів і точну кількість балів за кожен із них викладач оголошує в рамках кожної теми.

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Управління соціальним та гуманітарним розвитком» проводиться у письмовій формі у вигляді тестування за допомогою тестових завдань закритого типу, включаючи альтернативні завдання та завдання на встановлення відповідності, а також може містити практичні ситуаційні завдання.

Критерії оцінювання модульного тесту з навчальної дисципліни «Управління соціальним та гуманітарним розвитком»:

– оцінка «відмінно» (A) виставляється за правильне виконання 90–100 % завдань;
– оцінка «добре» (B, C) виставляється за правильне виконання 75–89 % завдань;
– оцінка «задовільно» (D, E) виставляється за правильне виконання 60–74 % завдань;
– оцінка «незадовільно» (FX) виставляється за виконання менше 60 % завдань;
– неявка на модульний контроль – 0 балів.

Рейтингові бали за модульну контрольну роботу: A – 27–30 балів; B – 25–26 балів; C – 23–24 бали; D – 20–22 бали; E – 18–19 балів; FX – менше 18 балів.

Підсумкове семестрове оцінювання з навчальної дисципліни «Управління соціальним та гуманітарним розвитком» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувачів освіти. Воно проводиться у встановлені навчальним планом терміни та охоплює обсяг матеріалу, визначений навчальною програмою.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. До заліку допускається здобувач освіти, який виконав усі обов'язкові види навчальної роботи, передбачені силабусом.

Підсумкова оцінка за дисципліну формується за 100-бальною шкалою: робота на семінарських і практичних заняттях — до 16 балів, самостійна робота — до 24 балів, модульна контрольна робота — до 30 балів, залік — до 30 балів. Для одержання позитивної підсумкової оцінки («зараховано») необхідно набрати не менше 60 балів.

Шкала оцінювання залікових завдань

Рівень виконання	Кількість балів	Критерії
Високий	27–30	Здобувач демонструє системні знання, аргументовано застосовує нормативно-правові та аналітичні підходи, коректно оцінює соціально-гуманітарні проблеми на основі даних і обґрунтовує управлінські рішення.
Достатній	23–26	Здобувач правильно розкриває основний зміст питань і застосовує теоретичні положення до практичних ситуацій соціально-гуманітарної сфери; можливі окремі несуттєві неточності.
Середній	18–22	Здобувач засвоїв базові положення дисципліни, але допускає помилки у застосуванні норм, концепцій або аналітичних підходів.
Низький	0–17	Знання фрагментарні; завдання виконано переважно неправильно або не виконано; здобувач не демонструє достатнього рівня досягнення результатів навчання.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, установлені робочою програмою навчальної дисципліни. За рішенням кафедри за такі види діяльності можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та основної шкали системи оцінювання. Один захід може

бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих здобувачем освіти за виконання самостійної роботи, є складовою академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота за кожною темою оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів відповідно до стандартизованих критеріїв.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань)

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	**Відмінно**	**Добре**	**Задовільно**	**Незадовільно**
3	3	2,25	1,5	0
Критерії: повнота, правильність, самостійність, аргументованість, дотримання вимог академічної доброчесності та своєчасність виконання.				

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання роботи на семінарських заняттях; усні відповіді, доповіді та презентації; індивідуальні або групові проєкти, зокрема проєкт соціальної програми громади; вирішення ситуаційних завдань і кейсів; аналіз нормативно-правових актів, стратегій і статистичних даних; підготовку аналітичних записок та policy brief; тестування; модульну контрольну роботу; залікові завдання; підготовку тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують засвоєння навчальної програми та розвиток практичних компетентностей.

Для оцінювання результатів навчання студента протягом семестру використовується 100-бальна національна та ECTS шкала оцінювання.

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	**Оцінка ECTS**	**Оцінка за національною шкалою для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики**	**Оцінка за національною шкалою для заліку**
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	зараховано
75–81	C	добре	зараховано
68–74	D	задовільно	зараховано
60–67	E	задовільно	зараховано
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Для успішного засвоєння курсу «Управління соціальним та гуманітарним розвитком» здобувач освіти має:

– регулярно відвідувати лекційні та семінарські заняття;
– систематично й активно працювати під час аудиторних занять;
– своєчасно відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні результати;
– у повному обсязі та належної якості виконувати завдання викладача;
– опрацьовувати чинні нормативно-правові акти та рекомендовану літературу;
– виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
– дотримуватися норм професійної етики, академічної доброчесності та правил використання цифрових інструментів і штучного інтелекту.

Курс передбачає неухильне дотримання принципів академічної доброчесності. Усі письмові роботи, доповіді, есе, реферати, аналітичні записки та презентації мають бути оригінальними, коректно посилатися на джерела та не містити плагіату, фабрикації або фальсифікації. Використання генеративного штучного інтелекту допускається як допоміжного інструменту за умови дотримання вимог викладача, перевірки фактів і джерел та особистої відповідальності здобувача за поданий результат.

Оцінювання здобувача освіти орієнтоване на активність на семінарських заняттях, якість виконання завдань для самостійної роботи, здатність застосовувати законодавство, дані та аналітичні інструменти до практичних ситуацій управління соціальним і гуманітарним розвитком, а також на виконання завдань, що розвивають аналітичні, комунікативні та управлінські компетентності.

Перелік питань для самоконтролю

Питання призначені для самостійної підготовки до семінарських занять, модульного контролю та заліку. Частина питань має дискусійний характер і передбачає аргументовану власну позицію здобувача з посиланням на норми законодавства, статистичні дані, наукові джерела та практику.

1. Чим концепція людського розвитку (А. Сен, ПРООН) відрізняється від підходу, що вимірює розвиток через ВВП? Які складові має Індекс людського розвитку?
2. Що таке «підхід можливостей» (capability approach) і як його можна застосувати для оцінювання публічних політик в Україні?
3. Порівняйте три моделі держави добробуту за Г. Еспінг-Андерсеном. До якої з них тяжіє Україна і в якому напрямі їй варто рухатися?
4. Що означає принцип людиноцентричності у публічному управлінні і як він реалізується через сервісну модель держави (зокрема, «Дія»)?
5. Як Цілі сталого розвитку ООН інтегровано в стратегічні документи України і як здійснюється моніторинг їх досягнення?
6. Людський, соціальний і культурний капітал: у чому відмінність і чому довіра є ресурсом розвитку громади?
7. Як розподілено повноваження у сфері соціально-гуманітарного розвитку між центральними органами виконавчої влади, обласними державними адміністраціями та територіальними громадами після децентралізації?
8. Як децентралізація змінила відповідальність громад за освіту, соціальні послуги та культуру? Які ризики поглиблення нерівності між громадами?
9. Що таке державні соціальні стандарти і гарантії? Чому підхід до визначення прожиткового мінімуму в Україні критикують і які альтернативи обговорюються?
10. Адресність чи універсальність соціальної допомоги: аргументи «за» і «проти». Яку роль у верифікації відіграє Єдина інформаційна система соціальної сфери?
11. Чим соціальна послуга відрізняється від соціальної допомоги? Як Закон України «Про соціальні послуги» змінив роль громад та недержавних надавачів?
12. Що таке соціальне замовлення і як воно сприяє залученню громадських організацій до надання соціальних послуг?

13. Які чинники демографічної кризи в Україні є ключовими і які інструменти пропонує Стратегія демографічного розвитку України на період до 2040 року?

14. Як повернути українців з-за кордону: які стимули (безпека, житло, робота, освіта для дітей) працюють найкраще за міжнародним досвідом?

15. Солідарна, накопичувальна чи змішана пенсійна система: які виклики створюють для пенсійної системи України старіння населення та війна?

16. Ринок праці під час війни: дефіцит кадрів, мобілізація, повернення ветеранів, жінки в «нетрадиційних» професіях. Які політики зайнятості потрібні?

17. Безумовний базовий дохід: утопія чи інструмент майбутнього? Аргументуйте з урахуванням результатів експериментів у Фінляндії та інших країнах.

18. Як автоматизація та штучний інтелект змінюють ринок праці і якими мають бути державні політики навчання впродовж життя та перекваліфікації?

19. Реформа «Нова українська школа» та реформа профільної середньої освіти: цілі, результати та виклики в умовах війни (безпека, дистанційне навчання, освітні втрати).

20. Що свідчать результати міжнародного дослідження PISA про освітні втрати в Україні і які управлінські рішення можуть їх компенсувати?

21. Програма медичних гарантій і Національна служба здоров'я України: досягнення та проблеми реалізації принципу «гроші йдуть за пацієнтом».

22. Чому психічне здоров'я стало пріоритетом державної політики і як реалізується Всеукраїнська програма ментального здоров'я «Ти як?»?

23. Реабілітація та протезування військових і цивільних: які управлінські механізми задіяні та яка роль територіальних громад?

24. Ветеранська політика: які принципи переходу від військової служби до цивільного життя і чому важливі ветеранські простори в громадах?

25. Які напрями безбар'єрності (фізична, інформаційна, цифрова, суспільна, освітня, економічна) визначає Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні до 2030 року?

26. Як змінювалася державна політика підтримки внутрішньо переміщених осіб і які інструменти їхньої інтеграції в приймаючі громади є найефективнішими?

27. Що належить до гуманітарної сфери і чому гуманітарну безпеку розглядають як складову національної безпеки?

28. Які положення Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» є найбільш дискусійними і як вони співвідносяться з правами національних меншин та рекомендаціями Венеційської комісії?

29. Історична пам'ять і деколонізація публічного простору: які управлінські рішення ухвалюють громади і як запобігати конфліктам навколо них?

30. Культура як ресурс стійкості: роль Українського культурного фонду, креативних індустрій та культурної дипломатії.

31. Як захищати культурну спадщину під час війни (Гаазька конвенція 1954 р., механізми ЮНЕСКО) і хто відповідає за документування втрат?

32. Як протидія дезінформації та розвиток медіаграмотності пов'язані з гуманітарною безпекою і соціальною згуртованістю?

33. Як інформаційна війна впливає на соціальну безпеку в умовах ліберальної демократії і як зберегти свободу слова, протидіючи маніпуляціям?

34. Що змінив Закон України «Про молодь» (молодіжні ради, молодіжні центри) і як ефективно залучати молодь до ухвалення рішень у громаді?

35. Спорт і фізична активність як інструмент соціальної реабілітації та громадського здоров'я: досвід Invictus Games та програми «Активні парки».

36. Що передбачає Європейська опора соціальних прав і які вимоги переговорного розділу 19 «Соціальна політика і зайнятість» має виконати Україна на шляху до членства в ЄС?

37. Як Ukraine Facility та міжнародна допомога впливають на пріоритети соціально-гуманітарного відновлення і які вимоги до прозорості та підзвітності вони встановлюють?

38. Принцип «відбудувати краще, ніж було» (Build Back Better): як планувати відновлення шкіл, лікарень, укриттів і житла з урахуванням демографічних прогнозів і безбар'єрності?

39. Якими показниками вимірювати ефективність соціальної програми? Побудуйте логічну модель (ресурси – діяльність – продукти – результати – вплив) для обраної програми громади.

40. Що таке політика, заснована на доказах (evidence-based policy), і які відкриті дані соціальної сфери можна використовувати для аналізу в Україні?

41. Як держава може стимулювати соціальне підприємництво та корпоративну соціальну відповідальність бізнесу для розв'язання соціальних проблем?

42. Етичні межі цифровізації соціальної сфери: захист персональних даних, алгоритмічна дискримінація, цифровий розрив для людей старшого віку.

43. Запропонуйте три пріоритети соціально-гуманітарної політики вашої громади (регіону) на найближчі п'ять років і обґрунтуйте їх даними.

Рекомендовані джерела інформації.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : Конституція України; Верховна Рада України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80.

2. Європейська соціальна хартія (переглянута) : Хартія; Рада Європи від 03.05.1996. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_062.

3. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 № 2017-III. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2017-14.

4. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2671-19.

5. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20.10.2014 № 1706-VII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/1706-18.

6. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19.

7. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2801-12.

8. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 № 2778-VI. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2778-17.

9. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2704-19.

10. Про молодь : Закон України від 15.04.2021 № 1414-IX. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/1414-20.

11. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію людського розвитку» : Указ Президента України від 02.06.2021 № 225/2021. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/225/2021.

12. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/366-2021-%D1%80.

13. Про схвалення Стратегії демографічного розвитку України на період до 2040 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.09.2024 № 922-р. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/922-2024-%D1%80.

Основна література

14. Боднар К. В. Від людей до публічної політики: роль людського капіталу в сталому післявоєнному розвиткові України. Актуальні проблеми державного управління. 2023. № 2 (63). С. 128–142. DOI: https://doi.org/10.26565/1684-8489-2023-2-09.

15. Гейко О. Фінансування людського капіталу: уроки США та ЄС і перспективи імплементації в умовах післявоєнної України. Економіка та суспільство. 2025. № 76. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-39.

16. Іванюк О. Соціальне забезпечення внутрішньо переміщених осіб в Україні в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2026. № 85. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-138.

17. Калашнікова Л. В., Черноус Л. С. Цифровізація соціальної роботи в умовах воєнного стану: виклики взаємодії з вразливими групами населення. Публічне управління та соціальна робота. 2026. Т. 1. С. 114–120. DOI: https://doi.org/10.32782/3041-1319/2026-1-16.

18. Sen A. Development as Freedom. Oxford : Oxford University Press, 1999.

19. Esping-Andersen G. The Three Worlds of Welfare Capitalism. Princeton : Princeton University Press, 1990.

20. United Nations Development Programme. Human Development Report 2023/2024. Breaking the Gridlock: Reimagining Cooperation in a Polarized World. New York : UNDP, 2024. URL: https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2023-24.

21. World Bank, Government of Ukraine, European Union, United Nations. Ukraine: Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4), February 2022 – December 2024. Washington, DC : World Bank, 2025.

Додаткова література

22. Черленяк І., Токар М. Системні загрози для безпеки, стійкості та виживання країни в умовах російсько-української війни. Геополітичні пріоритети України. 2024. Вип. 2 (33). С. 19–38. DOI: https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.2(33).19-38.

23. Semenets-Orlova I., Moshnin A., Chmyr Y., Rodchenko I., Oleksiienko O. The impact of information warfare on social security within the framework of liberal democracy. Research Journal in Advanced Humanities. 2023. Vol. 4, No. 4. P. 156–170. DOI: https://doi.org/10.58256/rjah.v4i4.1127.

24. Чмир Я. І. Сучасні проблеми інформаційної безпеки України та перспективні напрями їх вирішення. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління. 2022. № 2 (62). С. 149–154. DOI: https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-2(62)-23.

25. Чмир Я. І., Семенець-Орлова І. А., Дакал А. В. До питання розбудови внутрішнього контролю в органах публічної влади в умовах посилення безпекових викликів в сучасній Україні. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2024. Вип. 41. С. 262–266. DOI: https://doi.org/10.32782/pma2663-5240-2024.41.37.

26. European Commission. The European Pillar of Social Rights Action Plan : Communication COM(2021) 102 final. Brussels, 2021. URL: https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/.

27. Ukraine Facility. Ukraine Plan 2024–2027 : офіційний вебсайт. URL: https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/.

Інформаційні інтернет-ресурси

28. Кабінет Міністрів України : урядовий портал. URL: https://www.kmu.gov.ua/.

29. Міністерство соціальної політики України : офіційний вебсайт. URL: https://www.msp.gov.ua/.

30. Міністерство освіти і науки України : офіційний вебсайт. URL: https://mon.gov.ua/.

31. Державна служба статистики України : офіційний вебсайт. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/.

32. Інститут демографії та проблем якості життя НАН України : офіційний вебсайт. URL: https://idss.org.ua/.

33. Національний інститут стратегічних досліджень : офіційний вебсайт. URL: https://niss.gov.ua/.

34. United Nations Development Programme in Ukraine : official website. URL: https://www.undp.org/ukraine.
35. Eurostat : official website. URL: https://ec.europa.eu/eurostat.